

ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

Кутас О.О.

Український державний університет харчових технологій

Управління витратами на підприємстві передбачає виконання усіх функцій, призначених управлінню будь-яким об'єктом, тобто розробку (прийняття) і реалізацію рішень, а також контроль за їх виконанням. Функції управління витратами реалізуються через елементи управлінського циклу: прогнозування і планування, організацію, координацію і регулювання, активізацію і стимулювання виконання, облік і аналіз.

Виконання функцій управління у повному обсязі за всіма елементами створює цикл впливу управляючої підсистеми (суб'єкту управління) на підсистему, якою вона управляє (об'єкт управління).

Суб'єктами управління витратами виступають керівники та спеціалісти підприємства та виробничих підрозділів (виробництва, цехів, відділів, ділянок тощо). Окремі функції та елементи управління витратами виконуються службовцями підприємства безпосередньо чи за їх активної участі.

Об'єктами управління є витрати на розробку, виробництво, реалізацію, експлуатацію (використання) та утилізацію продукції (робіт, послуг).

Управління витратами не є самоціллю, але цілковито необхідне для досягнення підприємством певного економічного результату, підвищення ефективності роботи.

Функції управління витратами первинні по відношенню до виробництва, тобто для досягнення певного виробничого, економічного, технічного чи іншого результату спочатку потрібно провести витрати. Тому мета управління витратами полягає в досягненні намічених результатів діяльності підприємства найбільш економічним способом.

Прогнозування і планування витрат поділяють на перспективне (на стадії довгострокового планування) та поточне (на стадії короткострокового планування).

Завданням довгострокового планування є підготовка інформації щодо очікуваних витрат під час освоєння нових ринків збуту, організації розробки та випуску нових видів продукції (робіт, послуг), збільшення потужності підприємства. Поточні плани конретизують реалізацію довгострокових цілей підприємства.

Якщо точність довгострокового планування витрат невелика і підпадає під вплив інфляційного процесу, поведінки конкурентів, політики держави у галузі економічного управління підприємствами, а іноді і форс-мажорних обставин, то короткострокове планування витрат, що відбиває потреби найближчого майбутнього, більш точне, оскільки обґрунтовується річними, квартальними розрахунками.

Організація – найважливіший елемент ефективного управління витратами. Вона встановлює, яким чином на підприємстві управляють витратами, тобто хто це робить, у які строки, з використанням якої інформації та документів, якими способами. Визначаються місця виникнення витрат, центри витрат та центри відповідальності за їх дотримання. Розробляється ієрархічна система лінійних і функціональних зв'язків керівників та спеціалістів, що беруть участь в управлінні витратами, яка повинна бути сумісною з організаційно-виробничою структурою підприємства.

Координація та регулювання витрат передбачають порівняння фактичних витрат із запланованими, виявлення відхилень та прийняття оперативних заходів для їх ліквідації. Якщо виявляється, що змінилися умови виконання плану, то витрати, заплановані на його реалізацію, корегуються. Своєчасна координація і регулювання витрат дозволяють підприємству уникнути серйозного зриву в досягненні запланованого економічного результату діяльності.

Активізація і стимулювання передбачають пошук таких способів впливу на учасників виробництва, які б змушували їх дотримуватися встановлених планом витрат та знаходити можливості їх скорочення. Подібний спосіб дій може мотивуватися як мате-

ріальними, так і моральними факторами. Не можна стимулювати до дотримання та економії витрат замінювати покаранням за перевитрату. У цьому випадку працівники основні зусилля будуть спрямовувати на те, щоб оскаржити рівень планових витрат, завищити його. Тоді досягнення головної мети підприємства – отримання максимально можливого прибутку за рахунок зниження витрат – буде важкоздійснюваним завданням.

Облік як елемент управління витратами необхідний для підготовки інформації з метою прийняття вірних господарських рішень. Виробничий облік входить в систему управлінського обліку, який дає можливість контролювати витрати і приймати рішення щодо їх доцільності.

Аналіз витрат, що складає елемент функції контролю, допомагає оцінити ефективність використання усіх ресурсів підприємства, виявити резерви зниження витрат на виробництві, зібрати інформацію для підготовки планів та прийняття раціональних управлінських рішень у сфері витрат.

Функція контролю (мониторинга) в системі управління витратами забезпечує зворотний зв'язок, порівняння запланованих та фактичних витрат. Ефективність контролю обумовлюється корегуючими управлінськими діями, спрямованими на приведення фактичних витрат у відповідність із запланованими або на уточнення планів, якщо останні не можуть бути виконані внаслідок об'єктивної зміни виробничих умов.

Отже, управління витратами – це динамічний процес, що включає управлінські дії, метою яких є досягнення високого економічного результату діяльності підприємства.

<u>Напрямок</u>	Економіка підприємства
<u>Назва статті</u>	Функції управління витратами
<u>Автор</u>	Кутас Олена Олександрівна, асистент
<u>Організація, адреса</u>	Український державний університет харчових технологій, вул. Володимирська, 68, м.Київ
<u>Домашня адреса, телефон</u>	вул. Т.Драйзера, 20а, кв. 240, 02222, м.Київ. Тел. (044) 515 - 28 - 64.